

Onderzoek wateropgaven bedrijven provincie Utrecht

Rapport Ipsos I&O

www.ipsos-publiek.nl

Colofon

Uitgave

Ipsos I&O

Zuiderval 70

7543 EZ Enschede

Amstelveenseweg 760

1081 JK Amsterdam

Ericssonstraat 2

5121 ML Rijen

020-607 07 07

Rapportnummer

2026/077

Datum

april 2026

Opdrachtgever

Provincie Utrecht

Auteurs

Melle Conradie

Stan Hermesen

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Conclusies	4
1 Inleiding	6
1.1 Achtergrond	6
1.2 Methode	6
1.3 Respons	7
1.4 Weging en analyses	7
2 Watergebruik	8
2.1 Ondernemingen in beperkte mate bezig met water	8
2.2 Drinkwater de belangrijkste waterbron	10
3 Belang van water	13
3.1 Kwaliteit en temperatuur van water van belang voor voeding en hygiëne	13
3.2 Problemen met drinkwater bij één procent van de ondernemingen	15
3.3 Meerderheid verwacht ook in de toekomst geen problemen met water	18
3.4 Helft ondernemingen lijkt maatregelen te treffen voor waterproblemen	20
3.5 Verdeeldheid over rol van de provincie	21
A Uitkomsten achtergrondvragen	22
B Vragenlijst	23

Conclusies

Ipsos I&O voerde in opdracht van de provincie Utrecht tussen 25 februari en 16 maart een vragenlijstenonderzoek uit naar het belang van water voor ondernemingen en de mogelijke knelpunten die hierbij spelen. Aan het onderzoek deden 557 ondernemingen mee, waarbij zzp'ers waren uitgesloten van deelname.

Op basis van het onderzoek komen we tot de volgende conclusies:

Weinig ondernemingen zijn actief bezig met water. Een groot deel van de ondernemingen maakt alleen gebruik van (een beperkte hoeveelheid) drinkwater, wat veelal afgenomen wordt voor huishoudelijk gebruik. De huidige en verwachte waterproblemen van ondernemers zijn dan ook beperkt. Over de rol van de provincie zijn de ondernemingen verdeeld.

Deze conclusies worden ondersteund door de volgende onderzoeksresultaten.

Ondernemingen in beperkte mate bezig met water

De helft (52%) denkt niet of nauwelijks over na over het thema water. Daarbij zegt driekwart (71%) niet of nauwelijks op de hoogte te zijn van de richtlijnen en wet- en regelgeving over water.

Eén op de tien ondernemingen (11%) heeft actueel en specifiek beleid over water. Zes procent van de ondernemingen zegt (zeer) goed op de hoogte van de richtlijnen en wet- en regelgeving te zijn.

Drinkwater de belangrijkste waterbron

Bijna alle ondernemingen (96%) maken gebruik van drinkwater. Hemelwater (7%), grondwater (5%), oppervlaktewater (3%), hergebruikt water (2%) en industriewater (1%) worden minder veel gebruikt. Ondernemingen maken vaak (84%) van één waterbron gebruik, dit is vaak drinkwater. Hiervan gebruikt driekwart (74%) minder dan 500 m³ per jaar.

Kwaliteit en temperatuur van water van belang voor voeding en hygiëne

Twee op de tien ondernemingen (21%) zijn afhankelijk van een bepaalde waterkwaliteit en één op de tien (11%) is afhankelijk van een bepaalde watertemperatuur. Een bepaalde waterkwaliteit en -temperatuur zijn vooral van belang voor de bereiding van voedsel en de hygiëne van bedrijfsprocessen en cliënten.

Problemen met drinkwater bij één procent van de ondernemingen

Voor zowel drinkwater als grondwater ervaren weinig ondernemingen momenteel problemen. Van de ondernemingen die drinkwater gebruiken, ervaart één procent hiermee problemen. Ook voorzien twee op de vijf ondernemingen (43%) geen consequenties wanneer ze minder tot geen drinkwater in kunnen nemen.

Meerderheid verwacht ook in de toekomst geen problemen met water

Negen op de tien ondernemingen (87%) verwachten in de toekomst geen problemen met water. Vier procent van de ondernemingen verwachten in de toekomst waterproblemen te ervaren.

Helpt ondernemingen lijkt maatregelen te treffen voor waterproblemen

Van de ondernemingen die aangeven waterproblemen te ervaren of te verwachten, geeft de helft (44%) aan maatregelen toe te passen. Omdat het aantal ondernemers dat waterproblemen ervaart relatief klein is, is deze bevinding indicatief.

Verdeeldheid over rol van de provincie

De ondernemingen zijn verdeeld over de vraag of er een rol ligt weggelegd voor de provincie bij het ondersteunen van bedrijven over waterproblematiek. Drie op de tien ondernemers zien wel graag dat de provincie dit doet en een kwart wil dit niet. De rest van de ondernemingen (44%) geeft hier geen uitgesproken oordeel over en zegt het niet te weten.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Een groeiende bevolking en economie, zorgen voor een groeiende vraag naar drinkwater. Terwijl de vraag naar drinkwateraansluitingen groeit, staat de beschikbaarheid van drinkwaterbronnen steeds meer onder druk. Verontreinigingen van drinkwaterbronnen door landbouw, industrie en huishoudens zorgt ervoor dat er niet altijd genoeg water van goede kwaliteit beschikbaar is als bron voor drinkwater.

Dit kan ertoe leiden dat nieuwe bedrijven geen aansluiting meer kunnen krijgen op het drinkwaternet. Dit speelt voornamelijk bij bedrijven die grootzakelijke aansluitingen nodig hebben, zoals industrie, glastuinbouw en ziekenhuizen.¹ Het is in de provincie Utrecht al voorgekomen dat een bedrijf niet aangesloten kon worden op het drinkwaternet.

De Provincie Utrecht heeft Ipsos I&O gevraagd om door middel van een kwantitatief onderzoek te laten zien in hoeverre bedrijven uit de provincie Utrecht aanlopen tegen de hierboven geschetste uitdagingen.

1.2 Methode

Afbakening van het onderzoek

Het onderzoek richt zich op ondernemingen uit de provincie Utrecht met twee of meer werknemers. Hiermee zijn zzp'ers uitgesloten van deelname.

Dataverzameling

Het onderzoek is uitgevoerd met een online vragenlijst. Alle ondernemingen zijn per e-mail aangeschreven. Hiervoor zijn twee bronnen gebruikt, namelijk het I&O Ondernemerspanel en het PAR (Provinciaal Arbeidsplaatsen Register). De dataverzameling heeft plaatsgevonden tussen 25 februari en 16 maart 2026.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2025/01/13/bijlage-2-actieprogramma-beschikbaarheid-drinkwaterbronnen-2023-2030>

1.3 Respons

Er deden 557 ondernemingen mee aan het onderzoek. Tabel 1.1 laat zien dat het grootste deel van de respondenten een bedrijf met 2 t/m 19 werknemers heeft (87%). Dit komt overeen met dit aandeel binnen de bedrijvenpopulatie in de provincie Utrecht.²

Tabel 1.1 - Respons uitgesplitst naar grootteklasse

Grootteklasse	Aantal respons	% respons	Aantal provincie Utrecht	% provincie Utrecht
2 t/m 19 werknemers	484	87%	36.208	86%
20 t/m 49 werknemers	45	8%	3.745	9%
50+ werknemers	28	5%	2.303	5%
Totaal	557	100%	42.256	100%

Aan het onderzoek deden in vergelijking met de populatieverdeling iets meer ondernemers uit de sectoren handel, logistiek & horeca en industrie, bouw & nutsbedrijven mee (Tabel 1.2). De financiële & zakelijke dienstverlening en overheid, onderwijs & zorg zijn naar verhouding iets minder vertegenwoordigd.

Tabel 1.2 - Respons uitgesplitst naar sector

Sector	Aantal respons	% respons	Aantal provincie Utrecht	% provincie Utrecht
Landbouw/visserij	17	3%	1.791	4%
Industrie, bouw en nutsbedrijven	67	12%	4.268	10%
Handel en logistiek, horeca	214	38%	14.139	33%
Financiële en zakelijke dienstverlening	131	24%	11.201	27%
Overheid, onderwijs, zorg en overig	128	23%	10.857	26%
Totaal	557	100%	42.256	100%

1.4 Weging en analyses

De resultaten van het onderzoek zijn gewogen naar sector en grootteklasse. Hiermee zijn de resultaten op deze kenmerken representatief voor de doelgroep, namelijk ondernemingen in de provincie Utrecht met twee werknemers of meer.

In het rapport worden de uitkomsten ook geanalyseerd op achtergrondkenmerken (grootteklasse, sector en locatie van bedrijfsvestiging). Waar de resultaten significante en relevante verschillen laten zien, wordt dit in de tekst benoemd. Significantie houdt in dat het verschil tussen twee groepen dermate hoog is, dat naar enige waarschijnlijkheid geen toeval is. Hiervoor hanteren we de grenswaarde $p < 0,05$. Wanneer er in dit onderzoek gesteld wordt dat een verschil significant is, betekent dit dat de kans lager dan 5% is dat het verschil op toeval berust.

Wanneer het aantal observaties lager is dan dertig, moeten de resultaten als indicatief worden beschouwd. Dit is telkens bij de figuur aangeduid met een asterisk. Bepaalde vragen zijn uitgevraagd voor drie waterbronnen (drinkwater, oppervlaktewater en grondwater). Aangezien het aantal ondernemingen dat gebruikmaakt van grondwater dermate laag is, rapporteren we hier niet over.

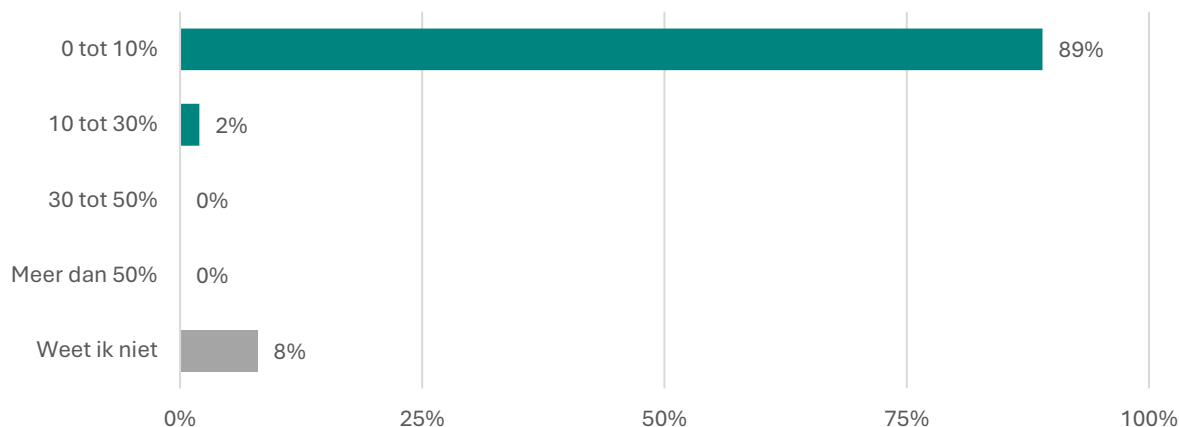
² De populatiegegevens zijn afkomstig uit LISA (Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen)

2 Watergebruik

2.1 Ondernemingen in beperkte mate bezig met water

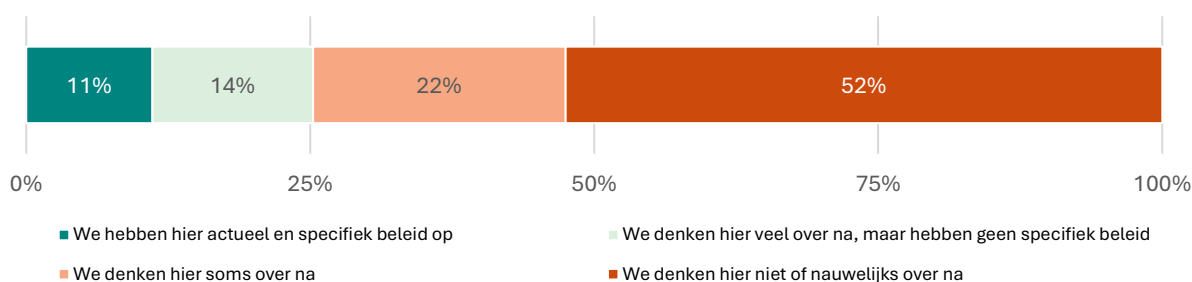
De meerderheid van de ondernemingen (89%) besteedt jaarlijks minder dan tien procent van hun bedrijfskosten aan water (Figuur 2.1). Acht procent van de ondernemingen kan geen inschatting maken en twee procent van de ondernemingen besteedt tien procent van hun jaarlijkse bedrijfskosten aan water.

Figuur 2.1 - Welk percentage van uw jaarlijkse bedrijfskosten bestaat momenteel uit waterkosten? (n=557)

De helft van de ondernemingen (52%) geeft aan niet of nauwelijks na te denken over het thema water en twee op de tien ondernemingen (22%) denken hier soms over na (Figuur 2.2). Veertien procent van de ondernemingen denkt wel veel over het thema water na, maar heeft hier nog geen specifiek beleid voor. Elf procent van de ondernemingen heeft wel specifiek waterbeleid.

Figuur 2.2 - Hoe gaat u als bedrijf om met het thema water? (n=557)

Verschillen naar achtergrondkenmerken

Ondernemingen die specifiek beleid met betrekking tot water hebben, zijn vaker ondernemingen in de landbouw en visserij. Ondernemingen in de overige sectoren denken daarentegen vaker helemaal niet of nauwelijks na over het thema water.

Ondernemingen die aangaven hier veel over na te denken en zij die aangaven waterbeleid te hebben is gevraagd waarom ze hier veel mee bezig zijn. Zij geven hier meerdere redenen voor, zoals het besparen van kosten, de noodzakelijkheid voor de bedrijfsvoering en duurzaamheid. Ondernemingen die weinig tot niet bezig zijn met water noemen veelal het lage waterverbruik en het feit dat dit geen kernactiviteit is van hun onderneming. Hieronder staan ter illustratie enkele voorbeelden van antwoorden:

Ondernemingen die actief bezig zijn met het thema water:

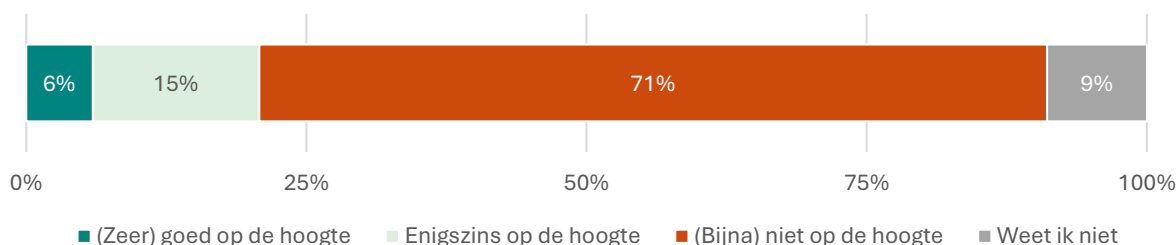
- “Water is cruciaal voor een groot ziekenhuis als het [organisatie]. Leveringszekerheid heeft recent onder druk gestaan. Ook legionellabestrijding heeft veel aandacht.”
- “Wij zijn een dierenkliniek die bezig is om het zo optimaal mogelijk te maken voor milieubelasting maar ook om de hygiëne te waarborgen die nodig.”
- “Verspilling is zonde.”

Ondernemingen die niet of weinig actief bezig zijn met het thema water:

- “Beperkt tot vaatwasser, toilet en koffieapparaat voor 15 personen.”
- “Het verbruik is (erg) laag. In de buurt van 40 m3. Dat zal niet het verschil gaan maken.”
- “Omdat wij ons focussen op goed onderwijs. Wij proberen te letten op het waterverbruik en informeren leerlingen hierover om bewustzijn te creëren maar dit is geen prioriteit.”

Ondernemingen zijn vaker niet dan wel goed op de hoogte over de relevante wet- en regelgeving of Europese en Nationale richtlijnen met betrekking tot water (Figuur 2.3). Driekwart (71%) van de ondernemingen is hier (bijna) niet van op de hoogte. Zes procent van de ondernemingen is (zeer) goed op de hoogte van deze richtlijnen en wet- en regelgeving over water.

Figuur 2.3 - Bent u op de hoogte van de relevante wet- en regelgeving of Europese/Nationale richtlijnen met betrekking tot water voor uw onderneming? (n=557)

Verschillen naar achtergrondkenmerken

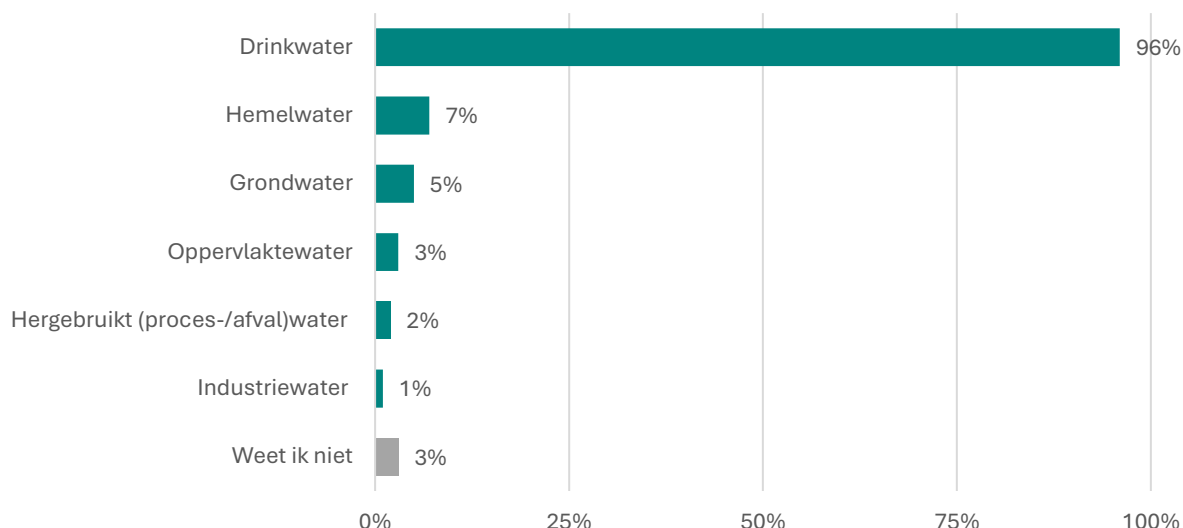

Ondernemingen in de landbouw en visserij zijn vaker op de hoogte dan de handel, logistiek en horeca. Ook zijn kleinere ondernemingen vaker dan grotere ondernemingen niet op de hoogte.

2.2 Drinkwater de belangrijkste waterbron

We legden de ondernemingen een zestal waterbronnen voor, met de vraag welke waterbronnen ze gebruiken binnen hun bedrijf (Figuur 2.4). Bijna alle ondernemingen (96%) maken binnen hun bedrijf gebruik van drinkwater. Zij die aangeven geen drinkwater te gebruiken, geven meestal aan niet te weten van welke waterbron ze gebruikmaken (3%). Na drinkwater gebruikt men hemelwater het meest (7%), gevolgd door grondwater (5%) en oppervlaktewater (3%). Hergebruikt water (2%) en industriewater (1%) worden door de minste ondernemingen gebruikt.

Figuur 2.4 - Welke waterbronnen gebruikt u binnen uw bedrijf? (Meerdere antwoorden mogelijk; n=557)

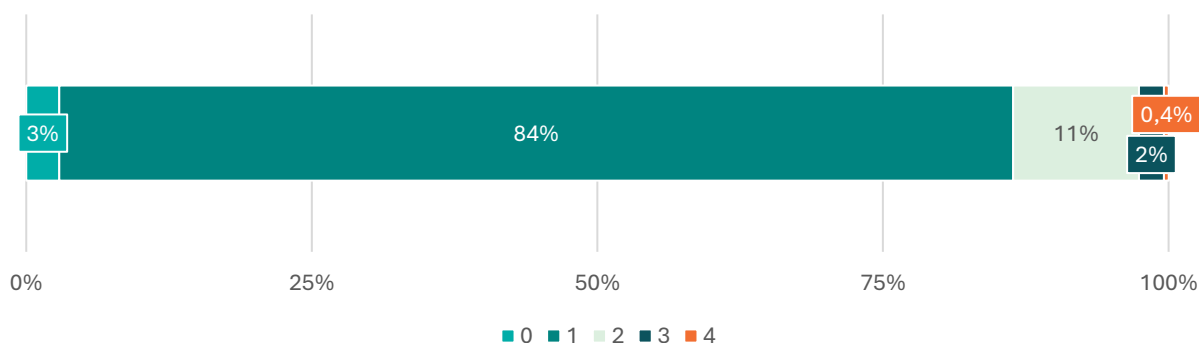
Verschillen naar achtergrondkenmerken

Ondernemingen in de landbouw en visserij maken meer dan andere ondernemingen gebruik van oppervlaktewater, grondwater, hemelwater en hergebruikt water. In de andere sectoren wordt vaker drinkwater gebruikt.

Vier op de vijf ondernemingen (84%) maken gebruik van één waterbron, wat in de meeste gevallen drinkwater is (Figuur 2.5). Ruim tien procent van de ondernemingen (13%) gebruikt twee of meer waterbronnen, waarvan drie procent drie of meer waterbronnen gebruikt.

Figuur 2.5 - Aantal gebruikte waterbronnen

Naast de meest gebruikte waterbron, is drinkwater ook de belangrijkste waterbron voor de ondernemingen (Tabel 2.1). Bijna alle ondernemingen (96%) zetten drinkwater op de eerste plek wanneer ze waterbronnen rangschikken naar belang. Deels komt dit doordat veel ondernemingen uitsluitend drinkwater gebruiken, waardoor dit automatisch de belangrijkste waterbron is. Maar ook voor ondernemingen die meer waterbronnen gebruiken, is drinkwater doorgaans de belangrijkste waterbron.

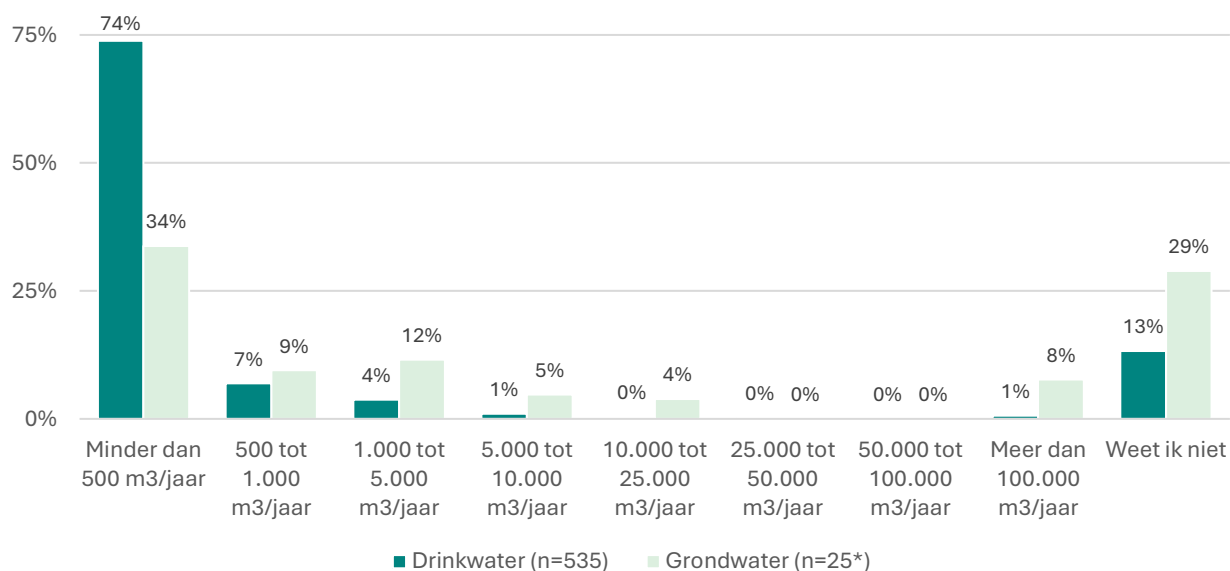
De overige waterbronnen zijn daarmee vaker van secundair belang. Zo zet vier procent van de ondernemers hemelwater op de tweede plek. Voor grondwater is dit drie procent.

Tabel 2.1 - Zet de gekozen waterbronnen op volgorde van belang voor uw onderneming (n=557)

	Eerste	Tweede	Derde
Drinkwater	96%	2%	1%
Grondwater	2%	3%	0%
Hemelwater	1%	4%	1%
Industriewater	1%	1%	0%
Hergebruikt water	0%	1%	0%
Oppervlaktewater	0%	2%	1%
Totaal	100%	100%	100%

Drie op de vier ondernemingen die drinkwater gebruiken (74%), gebruikt hier minder dan 500 m³ per jaar van (Figuur 2.6). Acht procent van de ondernemingen gebruikt meer dan 1.000 m³ drinkwater per jaar. Ook weet een deel van de ondernemingen niet hoeveel drinkwater (13%) ze per jaar gebruiken. Het grondwaterverbruik lijkt over het algemeen hoger te zijn dan het drinkwatergebruik, al zijn deze resultaten van het beperkte aantal waarnemingen indicatief.

Figuur 2.6 - Wat is het waterverbruik per jaar van uw onderneming? (Gesteld aan: allen die drinkwater/grondwater gebruiken)

* Indicatieve uitkomst (n<30)

Verschillen naar achtergrondkenmerken

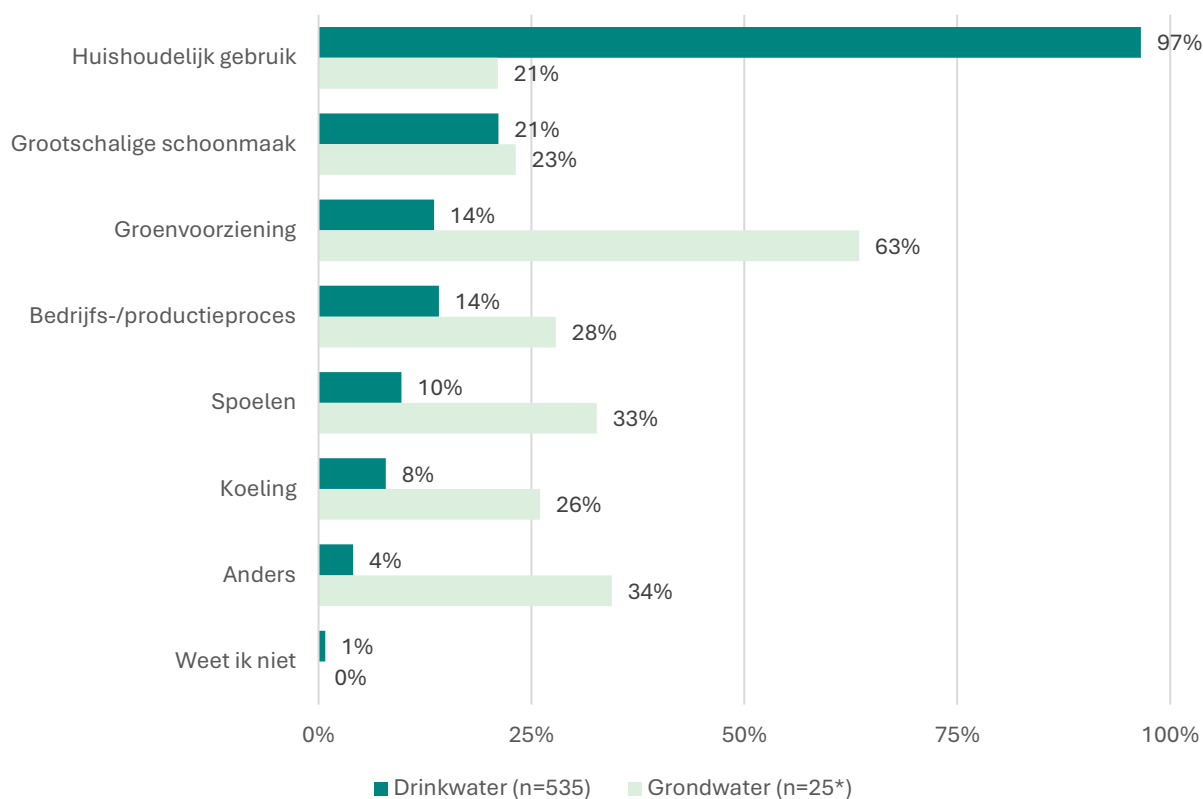

Kleinere ondernemingen gebruiken vaker minder dan 500 m³ drinkwater per jaar dan grotere ondernemingen.

Wanneer we kijken naar het gebruiksdoel van verschillende typen water, zien we dat drinkwater voor veel ondernemingen (97%) bestemd is voor huishoudelijk gebruik, zoals voor toiletten en het zetten van koffie (Figuur 2.7). Daarnaast wordt drinkwater, in mindere mate, gebruikt voor grootschalige schoonmaak (21%), voor de groenvoorziening (14%), in het bedrijfs- en productieproces (14%), voor het spoelen (10%) en voor koeling (8%).

Ten opzichte van drinkwater, lijkt grondwater minder vaak te worden gebruikt voor huishoudelijk gebruik.

Figuur 2.7 - Waar wordt water binnen uw bedrijf voor gebruikt? (Gesteld aan: allen die drinkwater/grondwater gebruiken)

* Indicatieve uitkomst (n<30)

Verschillen naar achtergrondkenmerken

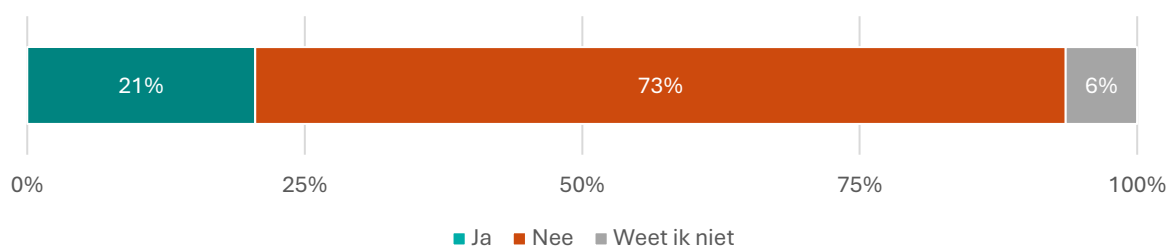
De financiële en zakelijke dienstverlening gebruikt minder vaak drinkwater in hun productieproces dan de andere sectoren. Ook wordt drinkwater er in deze sector minder vaak gebruikt voor grootschalige schoonmaak. Drinkwater wordt in de financiële en zakelijke dienstverlening bijna uitsluitend huishoudelijk gebruikt.

3 Belang van water

3.1 Kwaliteit en temperatuur van water van belang voor voeding en hygiëne

Eén op de vijf ondernemingen (21%) heeft stappen in hun bedrijfsproces die afhankelijk zijn van een bepaalde waterkwaliteit (Figuur 3.1). Voor driekwart (73%) van de ondernemingen is dit niet het geval.

Figuur 3.1 - Zijn er stappen binnen uw bedrijfsproces afhankelijk van een bepaalde waterkwaliteit? (n=557)

Verschillen naar achtergrondkenmerken

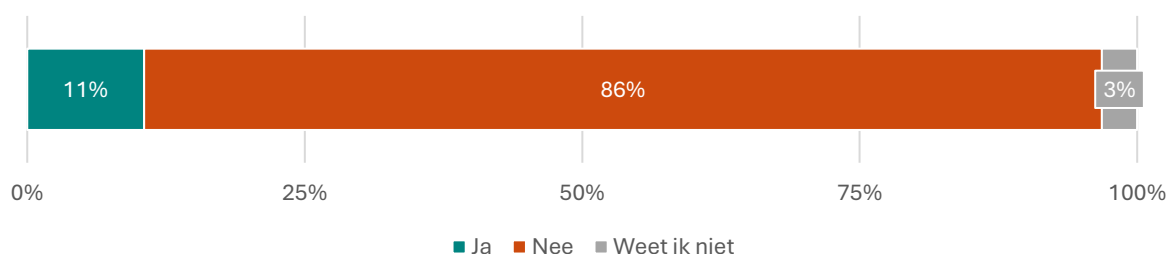
Ondernemingen in de sectoren handel, logistiek en horeca, landbouw en visserij en overheid, onderwijs en zorg zijn vaker afhankelijk van een bepaalde waterkwaliteit dan ondernemingen werkzaam in de industrie, bouw en nutsbedrijven en financiële en zakelijke dienstverlening. Ook zijn grotere ondernemingen vaker afhankelijk van een bepaalde waterkwaliteit dan kleinere ondernemingen.

Ondernemingen die afhankelijk zijn van een bepaalde waterkwaliteit, zijn dit in veel gevallen vanwege de bereiding van voedsel. Ook geven enkelen hygiëne als reden op. Hieronder staan enkele voorbeelden van toelichtingen ter illustratie:

- “Het is uitgangswater voor de teelt van aardbeien, de voedingswaarde van het water is van belang”
- “Wij bieden zorg aan mensen met een beperking. Het bereiden van eten en drinken is hier een essentieel onderdeel van.”
- “Water mag niet gecontamineerd zijn. Wordt gebruikt voor patiëntenbehandeling (mondzorg)”

Elf procent van de ondernemingen is afhankelijk van een bepaalde watertemperatuur in hun bedrijfsproces (Figuur 3.2). Een ruime meerderheid van de ondernemingen (86%) is dit niet.

Figuur 3.2 - Zijn er stappen in uw bedrijfsproces afhankelijk van een bepaalde watertemperatuur? (n=557)

Verschillen naar achtergrondkenmerken

Bedrijven in de sectoren landbouw en visserij en overheid, onderwijs en zorg zijn vaker dan andere sectoren afhankelijk van een bepaalde watertemperatuur. Ook geldt dit vaker voor grotere ondernemingen dan voor kleinere ondernemingen.

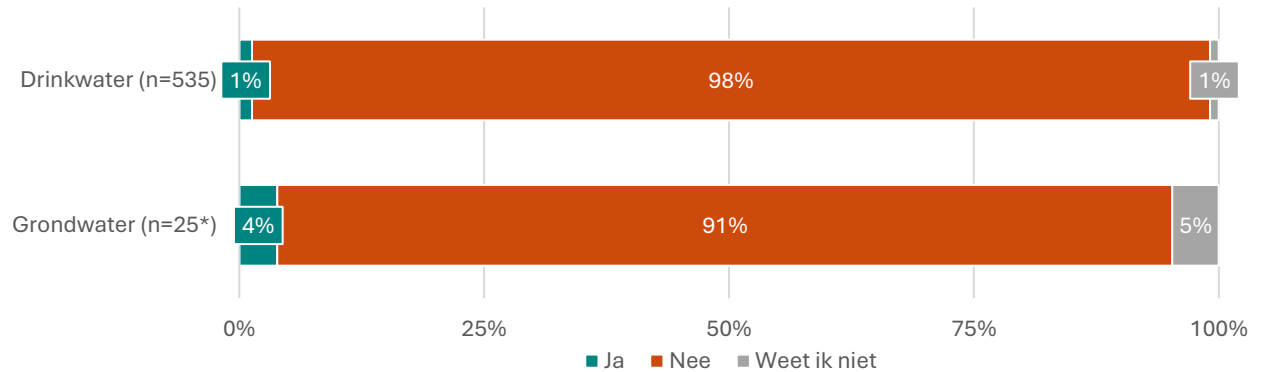
Ondernemingen die afhankelijk zijn van een bepaalde watertemperatuur, geven vaak aan dat dit te maken heeft met hygiëne. Ze zijn afhankelijk van een bepaalde watertemperatuur voor de schoonmaak, de persoonlijke hygiëne van bewoners/patiënten en van het voorkomen van bacteriegroei. Hieronder enkele toelichtingen ter illustratie:

- *“In verband met hygiëne”*
- *“Onder 25 graden i.v.m. legionellavorming”*
- *“Reinigen met eind temperatuur van minimaal 60 graden.”*

3.2 Problemen met drinkwater bij één procent van de ondernemingen

Een ruime meerderheid van de ondernemingen heeft op dit moment nog geen belemmeringen of problemen met betrekking tot water (Figuur 3.3). Dit geldt zowel voor drinkwater (98%) als voor grondwater (91%). Slechts één procent heeft te maken met belemmeringen of problemen met betrekking tot drinkwater en vier procent heeft hiermee te maken met betrekking tot grondwater.

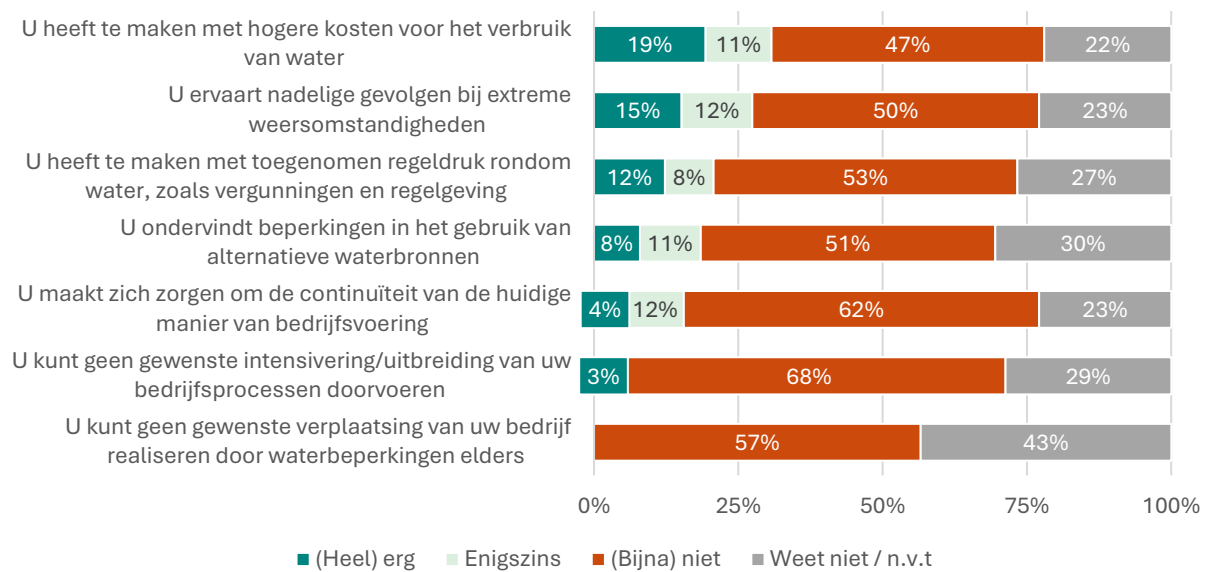
Figuur 3.3 - Ervaart uw onderneming op dit moment belemmeringen of problemen met betrekking tot water voor uw bedrijf? (Gesteld aan: allen die drinkwater/grondwater gebruiken)

* Indicatieve uitkomst (n<30)

We legden ondernemingen die problemen met water ervaren, zeven mogelijk problemen voor (Figuur 3.4). Hiervan lijkt de hoge kosten voor het verbruik van water het belangrijkste probleem te zijn: 19 procent zegt hier (heel) erg tegenaan te lopen. Daarna heeft men vooral last van gevolgen bij extreme weersomstandigheden (15%), regeldruk met betrekking tot water (12%) en beperkingen in het gebruik van alternatieve waterbronnen (8%). Men heeft in minder mate last van zorgen over de continuïteit van bedrijfsvoering (4%) en beperkingen bij intensivering of uitbreiding (3%). Bij alle problemen geeft men vaker aan er (bijna) geen last van te hebben dan enigszins of (heel) erg. Een deel van de ondernemers kan niet goed beoordelen in hoeverre ze last hebben van de voorgelegde problemen (22% tot 43%).

Figuur 3.4 - In hoeverre loopt u momenteel tegen de volgende problemen aan? (Gesteld aan: allen die problemen ervaren met betrekking tot water; n=29*)

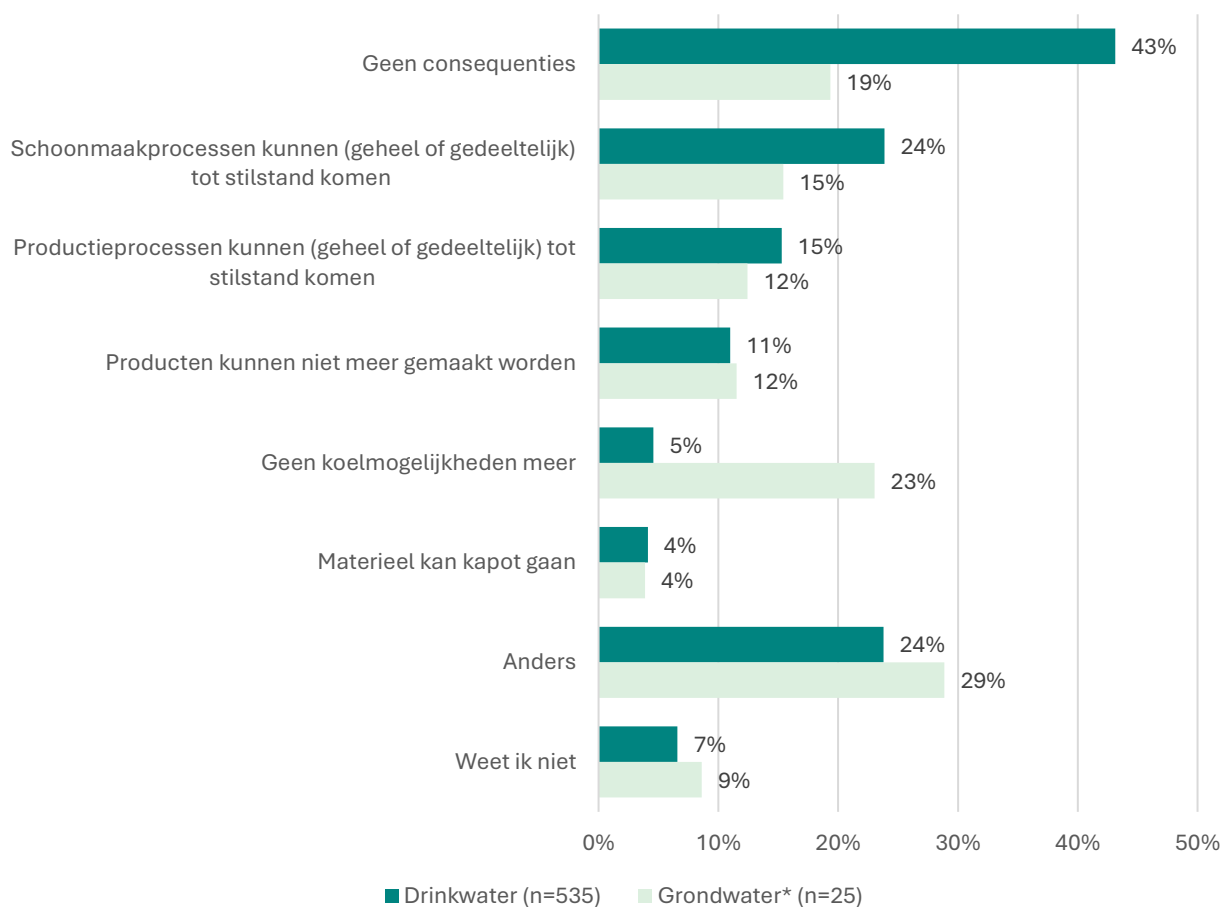

* Indicatieve uitkomst (n<30)

Twee op de vijf ondernemingen die gebruikmaken van drinkwater (43%) verwachten geen gevolgen te ervaren wanneer ze minder of geen drinkwater in kunnen nemen (Figuur 3.5). Een kwart (24%) denkt dat schoonmaakprocessen geheel of gedeeltelijk stil komen te liggen. Vijftien procent zegt dat productieprocessen tot stilstand kunnen komen en elf procent geeft aan dat producten mogelijk niet meer gemaakt kunnen worden. In mindere mate zijn het niet hebben van koelmogelijkheden (5%) en het kapotgaan van materieel (4%) consequenties.

Een kwart van de afnemers van grondwater (23%) voorziet dat ze niet meer kunnen koelen zonder water. Voor zowel grondwater als drinkwater worden als andere redenen veelal huishoudelijke consequenties genoemd.

Figuur 3.5 - Wat kunnen consequenties zijn als u (tijdelijk) minder of geen water in kan nemen? (Gesteld aan: allen die drinkwater/grondwater gebruiken)

* Indicatieve uitkomst (n<30)

Verschillen naar achtergrondkenmerken

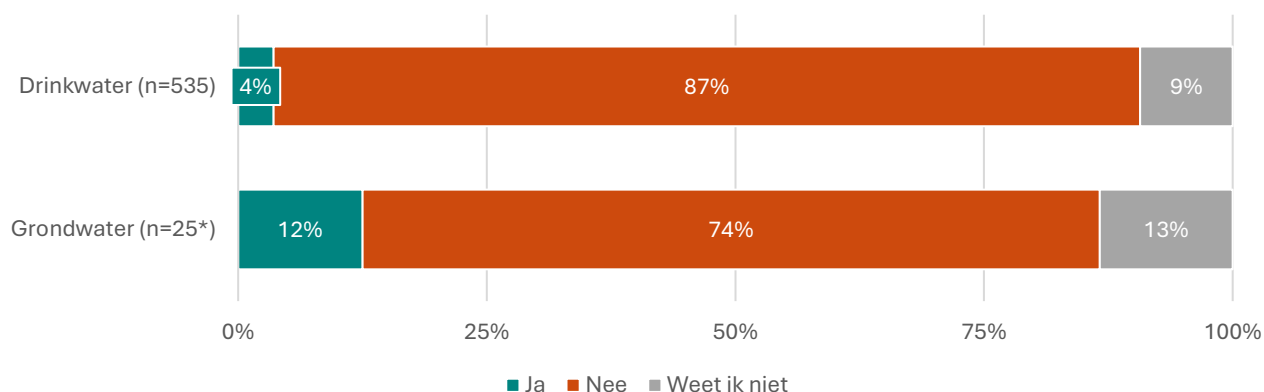

Grotere ondernemingen voorzien vaker dan kleinere ondernemingen dat productie- en schoonmaakprocessen tot stilstand kunnen komen en dat producten niet meer gemaakt kunnen worden. Kleinere ondernemingen voorzien daarentegen vaker geen consequenties wanneer ze minder water in kunnen nemen. Ondernemingen in de financiële en zakelijke dienstverlening voorzien minder vaak dan ondernemingen in andere sectoren dat productieprocessen tot stilstand komen wanneer ze minder tot geen water in kunnen nemen. Ondernemingen die gevestigd zijn in winkelgebied voorzien dit vaker dan ondernemingen op andere locaties.

3.3 Meerderheid verwacht ook in de toekomst geen problemen met water

Vier procent van de ondernemingen die drinkwater afnemen, verwachten dat ze in de toekomst tegen problemen aanlopen die te maken hebben met drinkwater (Figuur 3.6). Voor ondernemingen die grondwater afnemen, lijkt dit met twaalf procent hoger te liggen.

Figuur 3.6 - Verwacht u in de toekomst tegen problemen aan te lopen die te maken hebben met water voor uw bedrijf? (Gesteld aan: allen die geen problemen met betrekking tot drinkwater/grondwater ervaren)

* Indicatieve uitkomst (n<30)

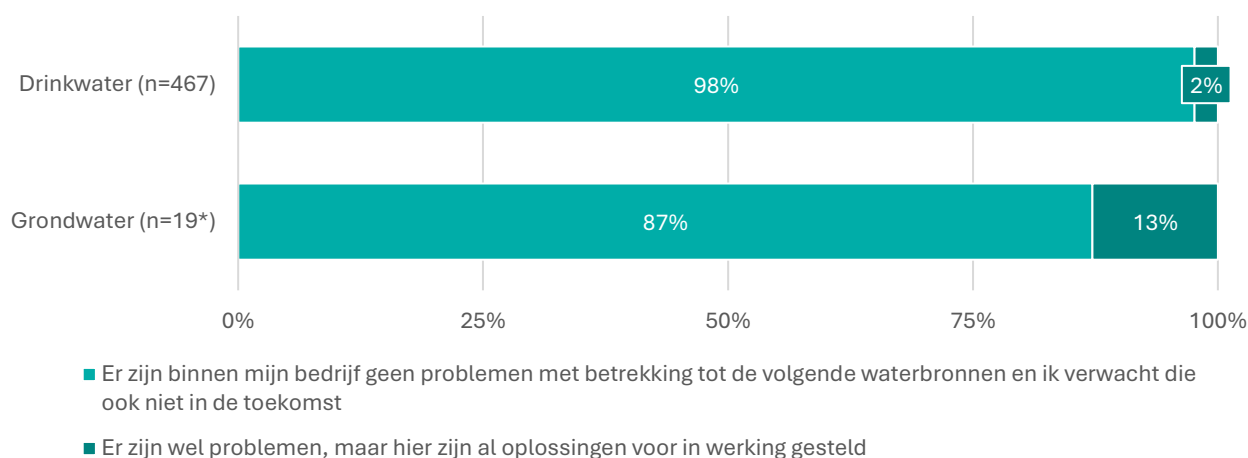
Verschillen naar achtergrondkenmerken

Ondernemingen in de financiële en zakelijke dienstverlening verwachten vaker géén problemen met drinkwater in de toekomst.

Ondernemingen die geen problemen met betrekking tot drinkwater verwachten, doen dit vooral niet 'omdat ze nu ook geen problemen ervaren' (98%) (Figuur 3.7). Twee procent heeft op het moment wel problemen, maar heeft al oplossingen in werking gesteld. Ondernemingen die grondwater gebruiken, lijken zich vaker geen zorgen te maken omdat ze al voorzorgsmaatregelen hebben genomen (13%).

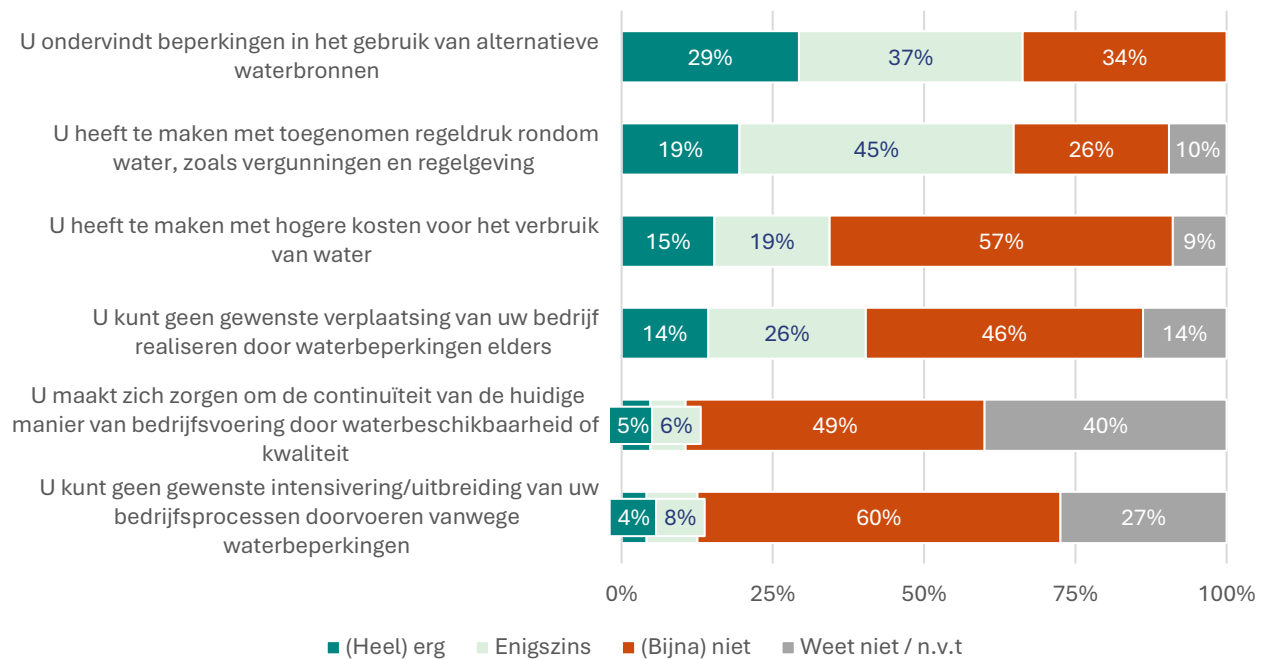
Figuur 3.7 - U geeft aan geen problemen met water te verwachten voor uw bedrijf. Waarom niet? (Gesteld aan: allen die geen problemen verwachten met betrekking tot water)

* Indicatieve uitkomst (n<30)

Van de ondernemingen die in de toekomst verwachten tegen problemen aan te lopen met betrekking tot water, lijkt het vinden van alternatieve waterbronnen het voornaamste probleem te zijn: een derde (29%) voorziet hier in (heel) erge mate problemen mee te krijgen (Figuur 3.8). Daarna noemt men regeldruk (19% voorziet (heel) erge problemen), hogere kosten (15%) en het niet kunnen realiseren van een verplaatsing van het bedrijf (14%) het meest als problemen. Van alle voorgelegde problemen verwacht men er vaker niet of nauwelijks dan in grote mate mee te maken te krijgen.

Figuur 3.8 - In hoeverre verwacht u in de toekomst tegen de volgende problemen voor uw bedrijf aan te lopen?
(Gesteld aan: allen die problemen verwachten met betrekking tot water; n=22*)

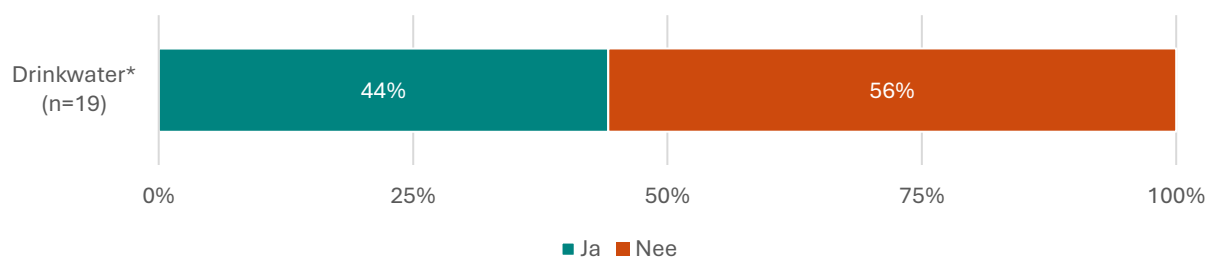

* Indicatieve uitkomst (n<30)

3.4 Helpt ondernemingen lijkt maatregelen te treffen voor waterproblemen

De helft van de ondernemingen die problemen ervaren of verwachten in de toekomst met betrekking tot drinkwater (44%), passen maatregelen toe om deze problemen op te lossen, te verminderen of te voorkomen (Figuur 3.9). Omdat het aantal ondernemers dat waterproblemen ervaart relatief klein is, is deze bevinding indicatief.

Figuur 3.9 - U geeft aan problemen met water te ervaren en/of in de toekomst te verwachten voor uw bedrijf. Past u maatregelen toe om dit op te lossen, te verminderen of te voorkomen? (Gesteld aan: allen die problemen ervaren en/of verwachten met betrekking tot drinkwater)

* Indicatieve uitkomst (n<30)

De ondernemers die oplossingen toepassen, noemen vooral het nemen van maatregelen in het geval van een calamiteit om de schade te beperken (27%), het monitoren van waterverbruik (23%) en het toepassen van alternatieve waterbronnen (22%) (Figuur 3.10).

Figuur 3.10 - Welke van de volgende oplossingen past u toe? (Gesteld aan: allen die problemen ervaren en/of verwachten met betrekking tot drinkwater; n=19*)

* Indicatieve uitkomst (n<30)

3.5 Verdeeldheid over rol van de provincie

Een derde van de ondernemingen (30%) ziet een rol weggelegd voor de provincie bij het ondersteunen van bedrijven met betrekking tot waterproblematiek (Figuur 3.11). Een vijfde (17%) vindt dat de provincie dit moet doen door het verschaffen van kennis over oplossingen. Minder ondernemers vinden dat de provincie samenwerking met andere bedrijven (13%) of contact met drinkwaterbedrijven of andere betrokken partijen moet faciliteren (11%).

Een kwart van de ondernemingen (26%) ziet geen rol weggelegd voor de provincie. De rest van de ondernemingen (44%) geeft hier geen uitgesproken oordeel over en zegt het niet te weten.

Figuur 3.11 - Ziet u een rol weggelegd voor de provincie bij het ondersteunen van bedrijven met betrekking tot waterproblematiek? (n=550³)

Verschillen naar achtergrondkenmerken

Grotere bedrijven zien vaker een rol weggelegd voor de provincie door het verschaffen van kennis over oplossingen, het in contact brengen van betrokken partijen en het verlenen van subsidies voor waterscans dan kleinere bedrijven.

³ Vanwege een foutieve routing hebben zeven ondernemingen deze vraag niet beantwoord. Hierdoor is de vraag minder vaak beantwoord dan bij andere vragen die aan iedereen zijn gesteld.

A Uitkomsten achtergrondvragen

In deze bijdrage presenteren we de uitkomsten op de achtergrondvragen die geen plek kregen in de rest van het rapport.

Drie op de tien ondernemingen zijn gevestigd op een bedrijventerrein (28%), twee op de tien in een woongebied (22%) en eveneens twee op de tien in een winkelgebied (20%). (Tabel A.1). Dertien procent van de ondernemingen zijn gevestigd op een kantoorlocatie en tien procent in het buitengebied. Daarnaast was acht procent niet in te delen in een van deze categorieën

Tabel A.1 - Op wat voor locatie is uw bedrijfsvestiging gevestigd? (n=557)

Locatie van bedrijfsvestiging	Aantal	%
Bedrijventerrein	166	30%
Woonwijk/woongebied	120	22%
Winkelgebied	114	20%
Kantoorlocatie	65	12%
Buitengebied	50	9%
Overig	42	8%
Totaal	557	100%

Een meerderheid van de ondernemingen (63%) heeft een bruto vloeroppervlak dat als 'zeer klein' getypeerd kan worden, namelijk minder dan 500 m² (Tabel A.2). Daarnaast heeft een kwart (24%) van de ondernemingen een bruto vloeroppervlak van 500 m² tot 2.500 m². Ongeveer vijftien procent heeft een bruto vloeroppervlak van 2.500 m² of meer.

Tabel A.2 - Wat is het bruto vloeroppervlak van het vastgoed van uw bedrijfsvestiging? (n=557)

Bruto vloeroppervlak	Aantal	%
Zeep klein (Minder dan 500 m ²)	350	63%
Klein (500 m ² tot 2.500 m ²)	137	25%
Middelgroot (2.500 m ² tot 10.000 m ²)	55	10%
Groot (10.000 m ² tot 50.000 m ²)	13	2%
Zeep groot (Meer dan 50.000 m ²)	2	0,4%
Totaal	557	100%

B Vragenlijst

Introtekst

De watervoorziening in de provincie Utrecht staat onder druk. De vraag naar water dreigt groter te worden dan het aanbod. Dit geldt zowel voor drinkwater als overig zoetwater, en met name in de zomermaanden. Dat heeft gevolgen voor grootzakelijk verbruik van (drink)water. De provincie Utrecht probeert samen met gemeenten, Rijkswaterstaat, de waterschappen en de drinkwaterbedrijven inzicht te krijgen in de omvang van de wateropgave, de (zoet)waterbeschikbaarheid te vergroten en de watervraag te verminderen.

Waterzekerheid is een belangrijke factor voor het goed functioneren van de Utrechtse economie. Daarnaast is het tijdig verschaffen van de juiste informatie een belangrijke provinciale ambitie. Daarom willen wij als provincie graag beter inzicht krijgen in (de grootte van) de impact van de wateropgaven op bedrijven, zodat gerichter maatregelen kunnen worden genomen en betere voorlichting kan worden gegeven. Ook ontvangen we geluiden uit het bedrijfsleven dat ondernemers met (innovatieve) oplossingen bezig zijn op het gebied van waterbesparing en hergebruik van water. Deze enquête is bedoeld om zowel informatie over de uitdagingen als (innovatieve) oplossingen op te halen. Tot slot wordt u de mogelijkheid geboden om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen op het gebied van de waterproblematiek voor bedrijven in de provincie Utrecht.

1. Bent u (mede-)verantwoordelijk voor het watergebruik binnen uw onderneming?

- ☐ Ja
☐ Nee

→ Mogelijkheid om vragenlijst door te sturen naar collega, anders screen-out

2. Op wat voor locatie is uw bedrijfsvestiging gevestigd?

- ☐ Bedrijventerrein
☐ Kantoorlocatie
☐ Winkelgebied
☐ Anders, namelijk____

3. Wat is het bruto vloeroppervlak van het vastgoed van uw bedrijfsvestiging?

- ☐ Zeer klein (Minder dan 500 m2)
☐ Klein (500m2 tot 2.500 m2)
☐ Middelgroot (2.500 m2 tot 10.000 m2)
☐ Groot (10.000 m2 tot 50.000 m2)
☐ Zeer groot (Meer dan 50.000 m2)

De volgende vragen zullen gaan over het watergebruik binnen uw bedrijf. Binnen een bedrijf kunnen verschillende soorten water worden gebruikt, elk met een eigen herkomst en toepassing. Denk daarbij niet alleen aan drinkwater uit het leidingnet, maar ook aan andere vormen van zoetwater, bijvoorbeeld grondwater, oppervlaktewater of hemelwater.

In de volgende vragen bedoelen we met water:

- Drinkwater: water uit het leidingnet, geschikt voor menselijke consumptie, maar dat ook voor andere doeleinden wordt ingezet
- Oppervlaktewater: water dat wordt onttrokken uit rivieren, kanalen, meren of sloten
- Grondwater: water opgepompt uit de bodem (niet verwerkt tot drinkwater)
- Industriewater: voorgezuiverd oppervlaktewater
- Hemelwater: opgevangen neerslag, bijvoorbeeld van daken of verhard terrein
- Hergebruik restwater: water dat binnen of buiten het bedrijf opnieuw wordt gebruikt, zoals gezuiverd proceswater of stedelijk afvalwater

Wanneer in deze vragenlijst wordt gesproken over waterproblematiek, gaat dit met name over drinkwater, oppervlaktewater en grondwater. Dit wordt steeds expliciet vermeld. Wanneer het gaat over oplossingsrichtingen, is hergebruik van water daarin een belangrijk onderdeel.

4. Welk percentage van uw jaarlijkse bedrijfskosten bestaat momenteel uit Waterkosten? Als u het niet weet, probeert u dan een schatting te maken

- ☐ 0 tot 10%
- ☐ 10 tot 30%
- ☐ 30 tot 50%
- ☐ Meer dan 50%
- ☐ Weet ik niet

5. Hoe gaat u als bedrijf om met het thema water? Bijvoorbeeld nadenken over efficiënt gebruik en toelevering

- ☐ We hebben hier actueel en specifiek beleid op
- ☐ We denken hier veel over na, maar hebben geen specifiek beleid
- ☐ We denken hier soms over na
- ☐ We denken hier niet of nauwelijks over na

<Alleen wanneer antwoord op vraag 5 is: “We hebben hier actueel en specifiek beleid op” of “We denken hier veel over na, maar hebben geen specifiek beleid”>

6a. Wat maakt dat uw bedrijf actief bezig is met het thema water?

- ☐ _____
- ☐ Geen antwoord

<Alleen wanneer antwoord op vraag 5 is: “We denken hier soms over na” of “We denken hier niet of nauwelijks over na”>

6b. Wat maakt dat uw bedrijf niet of weinig actief bezig is met het thema water?

- ☐ _____
- ☐ Geen antwoord

7. Bent u op de hoogte van de relevante wet- en regelgeving of Europese/Nationale richtlijnen met betrekking tot water voor uw onderneming? Hierbij kunt u denken aan wet- en regelgeving op het gebied van waterkwaliteit (Kaderrichtlijnwater) of waterbesparing (Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing).

- ☐ Niet op de hoogte
- ☐ Nauwelijks op de hoogte
- ☐ Enigszins op de hoogte
- ☐ Goed op de hoogte
- ☐ Zeer goed op de hoogte
- ☐ Weet ik niet

8. Welke waterbronnen gebruikt u binnen uw bedrijf?

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- ☐ Drinkwater (i)
- ☐ Industriewater (i)
- ☐ Oppervlaktewater (i)
- ☐ Grondwater (i)
- ☐ Hemelwater (i)
- ☐ Hergebruik (proces-/afval)water (i)
- ☐ Weet ik niet

9. Zet de gekozen waterbronnen op volgorde van belang voor uw onderneming.

- <antwoorden vraag 8>

<Bij de volgende vragen alleen over type waterbron bevragen die aangevinkt zijn bij vraag 8. Hiervan alleen vragen stellen over DRINKWATER, GRONDWATER en OPPERVLAKTEWATER>

10. Waar wordt <antwoord vraag 8> binnen uw bedrijf voor gebruikt?

Let op, u moet antwoorden per kolom minimaal 1 antwoord geven

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- ☐ Bedrijfs-/productieproces
- ☐ Huishoudelijk gebruik (toilet, douchen, handen wassen, koffie/thee/bereiden eten)
- ☐ Grootschalige schoonmaak (schoonmaken ruimtes, reinigen materialen en apparatuur)
- ☐ Koeling (koelinstallaties, airconditioning)
- ☐ Spoelen (spoelen van machines, van transportmiddelen)
- ☐ Groenvoorziening (bewatering)
- ☐ Anders, namelijk ____
- ☐ Weet ik niet

11. Wat is het <antwoord vraag 8> verbruik per jaar van uw onderneming?

Als u het niet weet, probeert u dan een schatting te maken.

Let op, u moet per kolom 1 antwoord geven

- ☐ Minder dan 500 m3/jaar
- ☐ 500 tot 1.000 m3/jaar
- ☐ 1.000 tot 5.000 m3/jaar
- ☐ 5.000 tot 10.000 m3/jaar
- ☐ 10.000 tot 25.000 m3/jaar
- ☐ 25.000 tot 50.000 m3/jaar
- ☐ 50.000 tot 100.000 m3/jaar
- ☐ Meer dan 100.000 m3/jaar
- ☐ Weet ik niet

12. Zijn er stappen binnen uw bedrijfsproces afhankelijk van een bepaalde waterkwaliteit?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Weet ik niet

<Alleen wanneer antwoord op vraag 12 “Ja” is>

13. U geeft aan dat bepaalde stappen binnen uw bedrijfsproces afhankelijk zijn van een bepaalde waterkwaliteit.

Op welke manier?

- ☐ _____
- ☐ Geen antwoord

14. Zijn er stappen binnen uw bedrijfsproces afhankelijk van een bepaalde watertemperatuur?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Weet ik niet

<Alleen wanneer antwoord op vraag 14 “Ja” is>

15. U geeft aan dat bepaalde stappen binnen uw bedrijfsproces afhankelijk zijn van een bepaalde watertemperatuur.

Op welke manier?

- ☐ _____
- ☐ Geen antwoord

16. Ervaart uw onderneming op dit moment belemmeringen of problemen met betrekking tot <antwoord vraag 8> voor uw bedrijf?

Let op, u moet per kolom 1 antwoord geven

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Weet ik niet

<Alleen wanneer antwoord op vraag 16 “Ja” is>

17. In hoeverre loopt u momenteel tegen de volgende problemen aan?

(niet, nauwelijks, enigszins, erg, heel erg, weet niet, niet van toepassing)

<Willekeurige volgorde>

- U kunt geen gewenste intensivering/uitbreiding van uw bedrijfsprocessen doorvoeren
- U maakt zich zorgen om de continuïteit van de huidige manier van bedrijfsvoering
- U kunt geen gewenste verplaatsing van uw bedrijf realiseren door waterbeperkingen elders
- U heeft te maken met hogere kosten voor het verbruik van water
- U heeft te maken met toegenomen regeldruk rondom water, zoals vergunningen en regelgeving
- U ondervindt beperkingen in het gebruik van alternatieve waterbronnen
- U ervaart nadelige gevolgen bij extreme weersomstandigheden

<Alleen wanneer antwoord op vraag 16 “Ja” is>

18. Zijn er (nog) andere problemen met betrekking tot de waterbronnen die uw bedrijf gebruikt waar u momenteel tegen aanloopt?

- ☐ Ja, namelijk____
- ☐ Nee

19. Wat kunnen consequenties zijn als u (tijdelijk) minder of geen <antwoord vraag 8> in kan nemen?

Let op, u moet per kolom minimaal 1 antwoord geven

(Meerdere antwoorden mogelijk)

<Willekeurige volgorde>

- ☐ Productieprocessen kunnen (geheel of gedeeltelijk) tot stilstand komen
- ☐ Schoonmaakprocessen kunnen (geheel of gedeeltelijk) tot stilstand komen
- ☐ Materieel kan kapot gaan
- ☐ Geen koelmogelijkheden meer
- ☐ Producten kunnen niet meer gemaakt worden
- ☐ Anders, namelijk____
- ☐ Geen consequenties
- ☐ Weet ik niet

20. Verwacht u in de toekomst tegen problemen aan te lopen die te maken hebben met <antwoord vraag 8> voor uw bedrijf?

Let op, u moet per kolom 1 antwoord geven

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Weet ik niet

<Alleen wanneer bij vraag 20 één keer of vaker “Nee”>

21. U geeft aan geen problemen met <antwoord vraag 21> te verwachten voor uw bedrijf. Waarom niet?

- ☐ Er zijn binnen mijn bedrijf geen problemen met betrekking tot de volgende waterbronnen en ik verwacht die ook niet in de toekomst
- ☐ Er zijn wel problemen, maar hier zijn al oplossingen voor in werking gesteld

<Alleen wanneer bij vraag 20 één keer of vaker “Ja”>

- 22.** U geeft aan in de toekomst problemen met betrekking tot de waterbronnen die uw bedrijf gebruikt te verwachten voor uw bedrijf.

In hoeverre verwacht u in de toekomst tegen de volgende problemen voor uw bedrijf aan te lopen?

(niet, nauwelijks, enigszins, erg, heel erg, weet niet, niet van toepassing)

<Willekeurige volgorde>

- U kunt geen gewenste intensivering/uitbreiding van uw bedrijfsprocessen doorvoeren vanwege waterbeperkingen
- U maakt zich zorgen om de continuïteit van de huidige manier van bedrijfsvoering door waterbeschikbaarheid of kwaliteit
- U kunt geen gewenste verplaatsing van uw bedrijf realiseren door waterbeperkingen elders
- U heeft te maken met hogere kosten voor het verbruik van water
- U heeft te maken met toegenomen regeldruk rondom water, zoals vergunningen en regelgeving
- U ondervindt beperkingen in het gebruik van alternatieve waterbronnen

<Alleen wanneer bij vraag 20 één keer of vaker “Ja”>

- 23.** Zijn er nog andere problemen met betrekking tot de waterbronnen die uw bedrijf gebruikt voor uw bedrijf waar u in de toekomst verwacht tegenaan te lopen?

- ☐ Ja, namelijk____
- ☐ Nee
- ☐ Hebben we (nog) geen zicht op

<Indien vraag 16 en/of vraag 20 ‘Ja’>

- 24.** U geeft aan problemen met <antwoord vraag 8> water te ervaren en/of in de toekomst te verwachten voor uw bedrijf.

Past u maatregelen toe om dit op te lossen, verminderen of voorkomen?

Let op, u moet per kolom 1 antwoord geven

- ☐ Ja
- ☐ Nee

<Voor elke “Ja” bij vraag 24 EN elke “Er zijn wel problemen, maar hier zijn al oplossingen voor in werking gesteld” bij vraag 21>

- 25.** U geeft aan maatregelen toe te passen om problemen met de volgende waterbronnen (<antwoord vraag 24>) voor uw bedrijf op te lossen, verminderen of voorkomen.

Welke van de volgende oplossingen past u toe?

Let op, u moet per kolom minimaal 1 antwoord geven

(Meerdere antwoorden mogelijk)

<Willekeurige volgorde>

- ☐ Inzet van monitoring/meet- en managementsystemen voor waterverbruik
- ☐ Investeren in (innovatieve) technieken die water besparen
- ☐ Andere vorm van koelen.
- ☐ Toepassing van alternatieve waterbronnen dan oorspronkelijk gebruikt (bijvoorbeeld hemelwater in plaats van drinkwater)
- ☐ Maatregelen die hergebruik van water mogelijk maken (bijvoorbeeld eigen opvang, zuivering)
- ☐ Samenwerking met andere bedrijven (zoals het delen van water)
- ☐ Implementeren gedragsmaatregelen die waterbesparing stimuleren
- ☐ Het nemen van maatregelen in het geval van een calamiteit om de schade te beperken, zoals een reserve waterbron
- ☐ Anders, namelijk____

<Alleen wanneer vraag 25 is beantwoord>

- 26. Kunt u een toelichting geven op de aard van de oplossingen waar u met uw onderneming mee bezig bent?**

- ☐ _____
- ☐ Geen antwoord

<Alleen voor elke “Nee” bij vraag 24 >

- 27.** U geeft aan geen oplossing toe te passen om problemen met <antwoord vraag 24> voor uw bedrijf op te lossen, verminderen of voorkomen.

Waarom past u nog geen oplossingen toe?

Let op, u moet per kolom minimaal 1 antwoord geven

(Meerdere antwoorden mogelijk)

<Willekeurige volgorde>

- ☐ Te hoge initiële kosten
- ☐ Te grote onzekerheid over het terugverdienen van een investering
- ☐ Wachten op een natuurlijk vervangingsmoment.
- ☐ Gebrek aan ruimte
- ☐ Te weinig kennis en expertise in huis
- ☐ Te complexe regelgeving
- ☐ Onzekerheid van het overheidsbeleid
- ☐ Anders, namelijk____
- ☐ Weet ik niet

28. Ziet u een rol weggelegd voor de provincie bij het ondersteunen van bedrijven met betrekking tot de waterproblematiek?

(Meerdere antwoorden mogelijk)

<Willekeurige volgorde>

- ☐ Ja, door het verschaffen van kennis over oplossingen (denk aan een loket, handreiking)
- ☐ Ja, door het faciliteren van samenwerking met andere bedrijven (denk aan organiseren van sectorale tafels om waterprofielen te matchen)
- ☐ Ja, door het faciliteren van contact met drinkwaterbedrijven of andere betrokken partijen
- ☐ Ja, door het verlenen van subsidies voor slimme oplossingen
- ☐ Ja, door het verlenen van subsidies voor waterscans
- ☐ Ja, door het compenseren van verliezen
- ☐ Ja, op een andere manier, namelijk:
- ☐ Nee
- ☐ Weet ik niet

<Alleen wanneer vraag 28 is: Ja, ...>

29. Kunt u de rol die u voor de provincie ziet als het gaat om de waterproblematiek verder toelichten?

- ☐ _____
- ☐ Geen antwoord

30. Wilt u nog iets kwijt met betrekking tot wateropgaven in uw bedrijf?

- ☐ _____
- ☐ Geen antwoord

<scherm 1>

Dank voor uw medewerking aan deze enquête. We blijven graag in contact met de deelnemers van deze enquête om op een later moment de resultaten te delen en eventueel door te praten over de behoeftes van ondernemers.

Bent u bereid zijn om op een later moment gecontacteerd te worden voor ontwikkelingen vanuit de Provincie Utrecht met betrekking tot de waterproblematiek?

Als u op ja klikt kunt u op het volgende scherm uw gegevens achterlaten. Deze worden door Ipsos I&O losgekoppeld van uw antwoorden, vertrouwelijk behandeld en door Ipsos I&O met de provincie Utrecht gedeeld.

- ☐ Ja, ik sta ervoor open om gecontacteerd te worden door de provincie Utrecht. Ik begrijp dat Ipsos I&O hiervoor mijn gegevens deelt met de provincie Utrecht.
- ☐ Nee, ik wil niet door de provincie Utrecht gecontacteerd worden hierover

<scherm 2>

Fijn dat u ervoor open staat om in contact te blijven met de provincie Utrecht over waterproblematiek. Hieronder kunt u uw gegevens achterlaten.

Naam _____
Naam bedrijf _____
Emailadres _____
Telefoonnummer _____

Vaker meedoen aan maatschappelijk relevant onderzoek als ondernemer? Word lid van het I&O Ondernemerspanel

Wilt u als ondernemer u mening geven over onderwerpen zoals cybersecurity, zero emissie zones of de postmarkt? Meld u dan aan voor het ondernemerspanel!

Representatief onderzoek dat ertoe doet

In het ondernemerspanel voeren wij representatief onderzoek uit onder ondernemers in Nederland. Onze opdrachtgevers zijn zowel publieke als private partijen die net als wij maatschappelijk geïnteresseerd zijn. Met een periodieke ondernemerspeiling in eigen beheer monitoren wij het sentiment over de Nederlandse economie en bevragen we ondernemers over actuele onderwerpen.

Deelname aan het panel

Als u zich aanmeldt ontvangt u ongeveer 2 keer per maand een uitnodiging om deel te nemen aan een onderzoek. Dit is over het algemeen vragenlijstonderzoek dat u eenvoudig via de computer of op uw mobiele telefoon kunt invullen.

Aanmelden

Voor meer informatie of om u aan te melden, kunt u terecht op **Aanmelden** (ioresearchondernemerspanel.nl)

Uw privacy

Deelname is geheel vrijblijvend en u ontvangt géén commerciële aanbiedingen. Wij gaan zorgvuldig met uw gegevens om. Uw antwoorden zijn in rapportages nooit herleidbaar naar u of uw onderneming.

Contactgegevens

Ipsos I&O

Zuiderval 70
7543 EZ Enschede
053 - 200 52 00

Amstelveenseweg 760
1081 JK Amsterdam
020 - 607 07 07

Ericssonstraat 2
5121 ML Rijen
020-607 07 07

